

สารบัญ

การกรีนนำ	ก-ข
คำย่อ และนิยามความหมายของคำที่ใช้	ข-ญ

ส่วนที่หนึ่ง: ความเป็นมาและความสำคัญ	1
1.1 ความสำคัญของการตรวจเยี่ยมเชิงป้องกัน	2
1.2 กฎหมายภายในประเทศและตราสาร ระหว่างประเทศที่นำมาปรับใช้กับ “การตรวจเยี่ยมเชิงป้องกัน”	5
1.3 กสม. กับการทำหน้าที่ “NPM”	8
1.4 การอ้างอิงและแหล่งข้อมูล	13

ส่วนที่สอง: หลักการตรวจเยี่ยมเชิงป้องกัน	15
2.1 นิยามและประเภทของการตรวจเยี่ยม	16
2.2 แนวทางและเป้าหมายของ การตรวจเยี่ยมเชิงป้องกัน	17
2.3 หลักการตรวจเยี่ยมเชิงป้องกัน	18
2.4 กรอบคิดด้านสิทธิมนุษยชนและแนวทาง การตรวจเยี่ยมเชิงป้องกัน	19

ส่วนที่สาม: ขอบเขตสถานที่เป้าหมาย ในการตรวจเยี่ยมเชิงป้องกัน	21
3.1 ประเภทสถานที่ควบคุมตัวที่เกี่ยวข้อง	22
3.2 แนวคิดพื้นที่ปิด (Closed Environment) และสถานที่ลิดรอนเสรีภาพ (Places of Deprivation of Liberty) ตาม OPCAT	23

สารบัญ

คู่มือการตรวจเยี่ยมเชิงป้องกัน
จาก “คู่มือฯ” ผู้ “ครองมือ” เพื่อป้องกันการละเมิดสิทธิมนุษยชน

3.3 การกำหนดขอบเขตในการตรวจเยี่ยม เชิงป้องกันที่มียุทธศาสตร์ และสร้างระบบ	24
--	----

ส่วนที่สี่: วัตถุประสงค์ของ	
การตรวจเยี่ยมเชิงป้องกัน	25
4.1 การป้องกันการทรمان และการปฏิบัติที่โหดร้าย	26
4.2 การสร้างความโปร่งใสและยกระดับ มาตรฐานสถานที่ควบคุมตัว	27
4.3 การส่งเสริมความร่วมมือ ระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	28
4.4 การสนับสนุนการมีส่วนร่วม ของประชาชนและภาคีเครือข่าย	29

ส่วนที่ห้า: 8 มิติหลัก (Core Themes)	
ในการตรวจเยี่ยมเชิงป้องกัน	31
มิติที่ 1: ปัจจัยการดำรงชีวิตขั้นพื้นฐาน	35
มิติที่ 2: การติดต่อกับบุคคลภายนอก	36
มิติที่ 3: มาตรการเชิงป้องกันทางกฎหมาย	37
มิติที่ 4: การดูแลด้านสุขภาพ	38
มิติที่ 5: กิจกรรมและชีวิตประจำวัน	39
มิติที่ 6: คุณภาพชีวิตและสวัสดิการของ เจ้าหน้าที่/ผู้ปฏิบัติงาน	40
มิติที่ 7: ระบบรักษาความปลอดภัย ระเบียบ และวินัย	41
มิติที่ 8: กลไกและมาตรการป้องกันการทรمان ตัวอย่างแบบบันทึกข้อมูลและเอกสารการตรวจเยี่ยม ตัวอย่างแบบสัมภาษณ์และแนวคำถาม	42

ส่วนที่หก: กระบวนการตรวจเยี่ยม	
เชิงป้องกัน	47
ช่วงที่หนึ่ง การเตรียมการ	49
ขั้นตอนที่ 1: การคัดเลือกสถานที่เป้าหมาย	49
ขั้นตอนที่ 2: การศึกษาข้อมูลล่วงหน้า	50
ขั้นตอนที่ 3: การประสานงานเบื้องต้น	51
ขั้นตอนที่ 4: การจัดทำแผนการตรวจเยี่ยม	52
ขั้นตอนที่ 5: การเตรียมเครื่องมือและอุปกรณ์	54
ช่วงที่สอง การตรวจเยี่ยมภาคสนาม	56
ขั้นตอนที่ 1: การประชุมชี้แจงก่อนตรวจเยี่ยม (Opening Meeting)	57
ขั้นตอนที่ 2: การเดินสำรวจสถานที่ (Walkthrough)	58
ขั้นตอนที่ 3: การสัมภาษณ์ผู้ถูกควบคุมตัว	59
ขั้นตอนที่ 4: การสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่/ผู้ปฏิบัติงาน	60
ขั้นตอนที่ 5: การตรวจสอบเอกสารและระบบงาน	61
ขั้นตอนที่ 6: การสังเกตสิ่งแวดล้อม และบรรยากาศ (Observation)	62
ขั้นตอนที่ 7: การประชุมสรุป ภายในคณะผู้ตรวจเยี่ยม (Debriefing)	63
ขั้นตอนที่ 8: การประชุมสรุปผลเบื้องต้น กับหน่วยรับตรวจ (Closing Meeting)	64

ช่วงที่สาม การจัดทำรายงานและข้อเสนอแนะ	65
ขั้นตอนที่ 1: การวิเคราะห์ข้อมูลและประเด็นสำคัญ	65
ขั้นตอนที่ 2: การเขียนรายงานและจัดทำข้อเสนอแนะ	67
ขั้นตอนที่ 3: การติดตามผลหลังการตรวจเยี่ยม (Follow-up).....	68

ส่วนที่เจ็ด: จริยธรรมและจรรยาบรรณ

การตรวจเยี่ยมเชิงป้องกัน	71
7.1 หลักการไม่ก่อให้เกิดอันตราย (Do No Harm)	73
7.2 หลักการรักษาความลับ (Confidentiality) และการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล	74
7.3 หลักการปฏิบัติตามแนวทาง มาตรฐาน และกฎหมายด้านสิทธิมนุษยชน	75
7.4 หลักการเคารพศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ของผู้ถูกควบคุมตัว และผู้ปฏิบัติหน้าที่	76
7.5 หลักการรักษาความเป็นกลางและความเป็นอิสระ	77
7.6 หลักการรับฟังและสื่อสารอย่างสร้างสรรค์	78

ส่วนที่แปด: การบูรณาการมุมมองด้านเพศสภาพ

และความเปราะบาง	81
8.1 การคำนึงถึงเพศสภาพ (Gender Perspective)	83
8.2 การคำนึงถึงกลุ่มเปราะบาง (Vulnerable Groups).....	84
8.3 การให้ข้อเสนอแนะที่ตอบสนอง ต่อความหลากหลายและความทับซ้อนทางอัตลักษณ์ (Intersectionality-responsive Solutions).....	85

ส่วนที่เก้า: การมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่าย.....	87
9.1 ความร่วมมือกับหน่วยงานภาครัฐ.....	88
9.2 การมีส่วนร่วมของภาคประชาสังคม และภาควิชาการ.....	89
9.3 การประสานความร่วมมือ กับองค์กรระหว่างประเทศ.....	91

ส่วนที่สิบ: สรุปและทิศทางในอนาคต.....	93
10.1 การต่อยอดสู่การปฏิรูปเชิงระบบ.....	94
10.2 การพัฒนาเครื่องมือ และมาตรฐานอย่างต่อเนื่อง.....	95
10.3 การเสริมสร้างศักยภาพ และเตรียมความพร้อมของคณะผู้ปฏิบัติงาน การตรวจเยี่ยมเชิงป้องกัน.....	95

สารบัญ

คู่มือการตรวจเยี่ยมเชิงป้องกัน

จาก "คู่มือ" สู่ "เครื่องมือ" เพื่อป้องกันและลดการทุจริตในเทศบาล

๕